

FEDERATION CYNOLOGIQUE INTERNATIONALE (AISBL)

Place Albert Ier, n° 13 - B - 6530 THUIN (Belgique) Tel. :++32.71.59.12.38,Fax :++32.71.59.22.29, e-mail :
info@fci.be

F.C.I. RAHVUSVAHELISED ARETUSE EESKIRJAD

PREAMBULA

1. Rahvusvahelise Künoloogiaföderatsiooni (Fédération Cynologique Internationale – F.C.I.) aretuse eeskirjad on kohustuslikud kõigile liikmesmaadele ja lepingulistele partnermaadele.

- Käesolevad F.C.I. aretuse eeskirjad on koheselt kehtivad nii kõikidele F.C.I. liikmesmaadele kui ka lepingupartneritele ja sellega kindlustatakse, et aretatakse ning F.C.I. poolt tunnustatud tõuraamatutesse või registritesse (tõuraamatu lisadesse) kantakse ainult funktsionaalselt ning pärilikult terveid, tugeva kehaehitusega puhtatõulisi koeri, kelle aretuses on järgitud siintoodud nõudeid.
- Pärilikult terve on tõukoer siis, kui tal on olemas pärilikud standardikohased tõutunnused, tõutüüp ja tõule omane käitumine, ning samas ei oma ta päranduvaid defekte, mis võiksid mõjutada tema järeltulijate funktsionaalset tervist. Siinkohal peavad F.C.I. liikmesmaad ja lepingulised partnerid hoolt kandma selle eest, et välditaks üksikute tõuliste tunnuste ülearetust, mille tulemusena võiks kahjustatud saada koerte funktsionaalne tervis.
- Aretuses ei tohi kasutada muu seas ka selliseid koeri, kellel on aretuskõlbmatuks tegevaid diskvalifitseerivaid vigasid nagu näiteks nii arengupeetus, kaasasündinud kurtus või pimedus, jänese-mokk, (ülahuulelõhe), suulaelõhe, pärilik hammaste puudumine ja lõualuude anomaaliad, PRA (pärilik reetina atrofia), epilepsia, peitmunandilisus, ühemunandilisus, albinism, vale värvus kui ka tuvastatud raskekujuline puusaliigese düsplaasia.
- F.C.I. liikmesmaad ja lepingulised partnerid on kohustatud rakendama meetmeid tõestatud pärilike vigade, nagu HD või PRA jne vastu, looma selleks järelevalve ja meetodilise võitlemise alused, jälgima pidevalt nende olukorda ning nõudmisel andma olukorrast ülevaate F.C.I-le.
- F.C.I., tema liikmesmaade ja lepinguliste partnerite juhendamiseks ja nõustamiseks võitluses geneetiliste vigade vastu on loodud Teaduslik Komisjon, kes koostab ülevaate vastumeetmetest, mis on pärast F.C.I. eestseisuse poolt kinnitamist kõigile siduvalt kohustuslik.

- F.C.I. liikmesmaad ning lepingulised partnerid on aretuse küsimustes õiguspädevad ja seega ka vastutavad. See seisneb nii aretuse eeskirjade kehtestamises, aretuslikus nõustamises, aretuskontrolli läbiviimises kui ka tõuraamatu pidamises.
- Nii F.C.I. liikmesmaade kui ka lepinguliste partnerite kohustuseks on koostada oma aretuse eeskirjad, milles on arvestatud käesolevates aretuse eeskirjades esitatud eesmärged. Samal ajal peab neis olema arvestatud ka tõukohaste kasutusomaduste säilimise tagamine igale tõule.

F.C.I. liikmesmaa ja lepingulise partneri poolt ei tohi olla lubatud kommertsalustele rajatud koerakasvatuse ja –aretus.

2. Aretus-isase omaniku ja aretus-emase omaniku vahelised vastastikused õigused ja kohustused määratakse rahvusliku siseriikliku õigusega, rahvusliku kennelorganisatsiooni ja tema tõuorganisatsioonide eeskirjadega ja vastavate lepingutega. Nende puudumisel kehtivad F.C.I. rahvusvahelised aretuse eeskirjad.
 - Soovitav on siiski kasvataja ja aretus-isase omaniku vahel enne igakordset aretusüritust kirjaliku lepingu vormistamine, mille allkirjastavad osapooled ja millega üheselt mõistetavalt sätestatakse leppe finantsilised tingimused.
 - Omanikuna käsitletakse igakordset isikut, kelle omand loomale on tekkinud õiguslikul alusel, kelle vaieldamatus omanduses on nii koer kui ka koera kehtiv põlvnemistunnistus.
 - Paaritus-isase valdajaks on kas paaritus-isase omanik või igakordne isik, kellel on omaniku poolt antud volitus paaritus-isast emastele paaritamiseks anda.

EMASE KOERA TRANSPORT JA PIDAMINE

3. Aretus-emase omanikul on soovitatav koer paaritus-isase juurde toimetada isiklikult või lasta seda teha usaldusväärse isiku poolt. Kui emane koer jääb paaritus-isase valdaja juurde mitmeks päevaks, siis lasub vastutus võimalike sellega seotud kulude eest, nagu näiteks toitmine ja ülalpidamine, s.h ka võimalikud veterinaararvamised ja emase koera tekitatud kahjud isase valdaja kennelis või korteris, emase omanikul. Niisamuti toimub emase koera tagasi transportimine tema omaniku kulul.

VASTUTUS

4. Erinevate maade seadustes on sätestatud, et looma poolt kolmandatele

isikutele põhjustatud kahjude eest kannab vastutust igakordne isik, kelle valduses on kahju tekkimise ajal kahju tekitanud loom. Paaritus-isase omanikul või igakordsel valdajal on õigus seda arvestades lisada arvele omapoolse kindlustuslepingu sõlmimisega seotud kulud.

EMASKOERA SURM

5. Kui emane koer juhtub surema paaritus-isase valdaja juures viibimise ajal, tuleb viimasel omal kulul lasta loomaarsti poolt välja anda surmatunnistus ning kindlaks teha surmapõhjused. Ta on kohustatud kõige kiiremat võimalust kasutades teatama emase omanikule nii emaskoera surmast kui ka surma põhjustest.

Kui emaskoera omanik soovib surnud koera näha, tuleb talle selleks võimalus anda.

Kui surm saabus paaritus-isase valdaja süül, kannab viimane vastutust emaskoera omaniku ees võlaõiguse üldistel alustel.

Kui tema tegevuses puudub süülisus, siis on emaskoera omanik kohustatud korvama paaritus-isase valdajale kõik kulud, mis talle tekkisid seoses emase koera surmaga.

ISASE KOERA VALIK

6. Paaritus-isase valdaja kohustub mitte andma tema juurde usaldatud emast paaritamiseks ühelegi teisele isasele peale varem kokkulepitud isase.

Kui valitud isane ei paarita emast, siis võib toimuda paaritus teise isasega ainult emaskoera omaniku eelneval nõusolekul.

Igal juhul on keelatud lasta emaskoera sama jooksuaja jooksul paaritada kahe või enama isase poolt.

SOOVIMATU PAARITUS

7. Soovimatu paarituse korral mingi teise isasega peale kindlalt kokku lepitud isaskoera, tuleb paaritus-isase valdajal, kes on võtnud emase koera oma vastutusele, kompenseerida emase koera omanikule kõik soovimatust paaritusest tulenevad kulutused ja lisakulud.

Peale soovimatut paaritust teise isasega ei ole lubatud emase koera paaritamine veel kokkulepitud isaskoeraga.

Paaritus-isase valdaja ei saa sellise paarituse suhtes emaskoera omanikule nõudmisi esitada.

PAARITUSTUNNISTUS

8. Korrektselt toimunud paarituse järel kinnitab paaritus-isase valdaja seda vastava paaritustunnistusega. Selles tõendab ta oma allkirjaga, et ta oli toimunud paarituse tunnistajaks.

Kui maal, kus sündiv pesakond tõuraamatusse registreeritakse, on ette nähtud vastav vormikohane tõend, tuleb emaskoera omanikul nimetatud formular hankida, nõuetekohaselt täita ning paaritus-isase valdajale allakirjutamiseks esitada.

Selline paaritustunnistus peab igal juhul sisaldama alljärgnevat üksikasju:

- a) paaritus-isase nimi ja tõuraamatu number (registreerimisnumber).
- b) emaskoera nimi ja tõuraamatu number (registreerimisnumber).
- c) paaritus-isase omaniku ja valdaja nimi ja aadress.
- d) emaskoera paaritusaegse omaniku nimi ja aadress, samuti emaskoera omandamise kuupäev.
- e) paarituse toimumise koht ja kuupäev.
- f) paaritus-isase omaniku või valdaja allkiri ning emaskoera omaniku allkiri.
- g) kui maa, kus sündiv pesakond tõuraamatusse registreeritakse, nõuab paaritus-isase registreerimistunnistuse valguskoopiat või kinnitatud väljavõtet tõuraamatust, tuleb isase omanikul see tasuta loovutada emaskoera omaniku käsutusse.

PAARITUSLEPING

9. Paaritus-isase omanikul on õigus kinni pidada paaritustunnistuse loovutamist emaskoera omanikule kuni paarituse eest lõpliku tasumiseni. Keelatud on emaskoera hoidmine pandina.
10. Kui kokkulepitud isane mingil põhjusel ei nõustu paaritama või emaskoer ei ole paaritusvalmis ja seepärast jääb kokkulepitud paaritus toimumata, on paaritus-isase omanikul siiski õigus käesolevate eeskirjade punktis 2 nimetatud kulude kompensatsioonile, mitte aga lepingulisele paaritustasule.
11. Peale lepinguga sätestatud paaritustasu lõpliku tasumise ei ole paaritus-isase omanikul õigus esitada emaskoera omanikule mingisuguseid selle isase järglasi puudutavaid lisanõudeid, sealhulgas ka mitte ettekirjutusi kutsikate loovutamise suhtes.
Kui aga siiski on paaritustasuna kokku lepitud ühe kutsika loovutus, siis tuleb selle kohta enne paaritust sõlmida kirjalik leping. Niisugune leping peab sisaldama järgmisi kohustuslikke punkte:
 - a. aeg, millal tuleb paaritus-isase omanikul sooritada kutsika valik.
 - b. aeg, millal toimub kutsika üleandmine paaritus-isase omanikule.
 - c. aeg, millal paaritus-isase omanik kaotab pöördumatult õiguse kutsikat ise valida.
 - d. aeg, millal kaob pöördumatult õigus kutsika saamiseks.
 - e. transpordikulude katmise kohustus.
 - f. erikokkulepped juhuks, kui emaskoer sünnitab ainult surnud kutsikaid või ainult ühe elusa kutsika, või kui paaritus-isase omaniku valitud kutsikas hukub enne loovutusaega.

TIINESTUMATA JÄÄNUD EMASKOER

12. Pärast korrektselt toimunud paaritust loetakse paaritus-isase ülesanne sooritatuks ning sellest tulenevalt on paaritustasuga seotud eeltingimused täidetud. Selles ei sisaldu emaskoera tiinestumise garantiid. Paaritus-

isase valdaja vaba voli on otsustada tiinestumata jäänud emase tasuta korduspaarituse võimalus tema järgmisel jooksuajal või paaritustasu osaline tagastamine. Nimetatud võimalused tuleb enne paaritust kirjalikult lepingus sätestada.

Samas tuleb ette näha osapoolte põhimõttelised õigused ka paaritus-isase surma, omanikuvahetuse või emaskoera surma puhuks.

Kui on võimalik tõestada, et paarituse hetkel oli paaritus-isane viljastusvõimetu (spermauringud), on emaskoera omanikul õigus nõuda paaritustasu tagastamist.

KUNSTLIK SEEMENDUS

13. Kunstlikku seemendust (AI) ei tohi teha loomadega, kes eelnevalt ei ole olnud võimelised normaalsel teel paljunema. Emaskoera kunstliku seemenduse korral peab isaselt spermat võtnud loomaarst kirjalikult tõendama kutsikaid tõuraamatusse registreerivale organisatsioonile, et vastav värske või sügavkülmutatud sperma pärineb just tõendis nimetatud isaselt koeralt.

Üldjuhul peab paaritus-isase omanik või valdaja tasuta loovutama emaskoera omaniku käsutusse punkti 8 osades a) kuni g) nimetatud andmed.

Spermakogumise otseste kulude osalise kandmise kohustus lasub emaskoera omanikul. Seemenduse kulude kandmise kohustus on samuti emaskoera omanikul.

Emaskoera seemendamise läbi viinud loomaarst tõendab kirjalikult tõuraamatupidajale, et tõendis näidatud emane koer on seemendatud paarituseks ettenähtud isase koera spermaga. Nimetatud tõendist peab nähtuma ka kunstliku seemendamise koht ning aeg, emaskoera nimi ja tõuraamatu number (registreerimisnumber), emaskoera omaniku nimi ja aadress.

Lisaks loomaarsti seemendustõendile peab selle paaritus-isase omanik, kellelt seemenduseks spermat võeti, väljastama emaskoera omanikule allakirjutatud paaritustunnistuse.

ARETUSE ÕIGUSLIKUD ALUSED

14. Üldjuhul käsitletakse pesakonna kasvatajana isikut, kes on emaskoera omanikuks tema paaritamise hetkel.

Nii emase kui isase aretuskoera aretusliku kasutamise õiguse üleminek kolmandatele isikutele peab olema igal juhul kirjalikult tõendatud.

Aretusõiguse üleminek peab olema kirjalikult vormistatud enne plaanitavat paaritust. Kirjalik aretusõiguse loovutamise tunnistus tuleb õigeaegselt esitada nii tõuraamatupidajale kui ka vastava tõu tõuorganisatsioonile. See tuleb lisada ka pesakonna registreerimise avaldusele. Aretusõiguse loovutamise lepingus peavad olema selgelt ja üheselt sätestatud mõlema osapoolte õigused ja kohustused.

Isikut, kes on saanud emaskoera aretusõiguse, käsitletakse emaskoera otse omanikuna ajavahemikul paaritusest kuni kutsikate võõrutamiseni.

PÕHIALUSED

15. Kahe puhtatõulise ja samast tõust vanema järglased, kellel on F.C.I. poolt tunnustatud põlvnemistunnistused ning kelle kohta ei ole kehtestatud rahvusliku kennelorganisatsiooni piiranguid või ettekirjutusi, loetakse puhtatõulisteks ja sellest tulenevalt on õigus taotleda neile F.C.I. poolt tunnustatud põlvnemistunnistusi.
Üldjuhul võib kutsikaid müüa ainult eraisiku omandusse; eksport-registreerimistunnistused väljastatakse ainult nende nimele.
16. F.C.I. poolt tunnustatud põlvnemistunnistus tõendab sellele kantud koera põlvnemist; see ei garanteeri kindlate omaduste olemasolu.

KUTSIKATE REGISTREERIMINE TÕURAAMATUSSE

17. Kui ei ole kokku lepitud teisiti, siis käsitletakse tiine emaskoera omanikuvahetuse korral uut omanikku automaatselt ka oodatava pesakonna kasvatajana.
18. Iga koer, kes on kasvatatud F.C.I. liikmesmaal või lepingulise partneri maal, tuleb märgistada püsiva ja võltsimiskindla individuaalmärgistusega; nimetatud märgistus peab olema kantud põlvnemistunnistusele.

Põhimõtteliselt tuleb kutsikad registreerida selle maa tõuraamatusse, kus on emaskoera omaniku alaline elukoht (*résidence habituelle*) ja kutsikad kantakse tema kennelnimele.

Kui peamine elukoht ei ole õiguslikult määratletud, on emaskoera omanikul õigus lasta pesakonnal sündida ja registreerida kutsikad maal, kus ta elab paarituse hetkel, kusjuures peavad olema täidetud alljärgnevad tingimused:

- omanik peab täitma selle maa rahvusliku kennelorganisatsiooni aretustingimusi, kus ta paarituse hetkel elab.
- omanik peab esitama oma asukohamaa võimude väljastatud elukohatõendi, millest peab nähtuma, et ta on sellel maal elanud katkematult vähemalt 6 kuud.

Kui need tingimused on täidetud, peab emaskoera omaniku paaritusaegse elukohamaa rahvuslik kennelorganisatsioon kandma sellel maal sündinud kutsikad oma tõuraamatusse ja väljastama kutsikatele põlvnemistunnistused. Neisse tuleb kanda nii omaniku kennelnimi kui ka elukoht.

Erandi moodustavad tõukoerte kasvatajad, kes elavad maal, kus ei peeta F.C.I. poolt tunnustatud tõuraamatut.

Neil on lubatud esitada kutsikad registreerimiseks enda poolt vabalt valitud tunnustatud tõuraamatusse.

Kõik pesakonnad tuleb registreerida kogu ulatuses; see puudutab kutsikaid, kes on registreerimise hetkeks üles kasvatatud.

Eellaste tabelit ei käsitleta millegi muuna, kui vaid koera põlvnemistunnistusena, millega saab tõendada tema põlvnemist. Üldjuhul võib emaskoera paaritada vaid ühe isasega. Kahtluste korral võib rahvuslik kennelorganisatsioon nõuda kasvatajalt põlvnemise tõendamist DNA-uuringutega, mille kulud peab kandma kasvataja.

LIIKMESMAADE ARETUSE EESKIRJAD

19. Nii liikmesmaade kui ka lepinguliste partnerite aretuse eeskirjad võivad oma nõuetelt erineda F.C.I. omadest, kuid ei tohi minna vastuollu F.C.I. rahvusvaheliste aretuse eeskirjadega.

LÕPPSÄTTED

20. Käesolev reglement asendab « Monaco rahvusvahelist aretusreglementi » aastast 1934. Tõlgendamise erinevuste korral tuleb aluseks võtta saksakeelne originaaltekst.

- Vastu võetud F.C.I. Peaassambleel 11. ja 12. juunil 1979 Bernis.

Rasvases kirjas osadega on täiendatud eeskirju novembris 2004 Kyoto's toimunud F.C.I. Eestseisuse laiendatud koosseisu plenaaristungil.

Maret Kärdi tõlge
saksakeelsest originaalst juuni, 2005